

**Aj obyčajný spotrebiteľ
vie pomôcť prírode!**





Obsah:


Ako správne nakupovať ekologicky a rozumne	1-2
Rozhovor so zakladateľkou DUONUM.....	3
Včelie obaly.....	4
Najčastejšie otázky o plastových obaloch.....	5
STOP testovaniu na zvieratách.....	6-7
FASTFASHION.....	8-9





Úvod:

Tento časopis vznikol pre vzbudenie povedomia všetkých ľudí. Chceli by sme ľuďom ukázať, že nemusia byť špecialisti na prírodu a na ekologické problémy, no aj napriek tomu môžu pomôcť svojim správaním sa v každodennom živote. Je potrebné aby si ľudia uvedomili, že pomôcť zachovať krásy našej prírody pre ďalšie generácie nie je vôbec zložité. Práve naopak. Stačí len vychytať malé finty, pozmeniť zaužívané zvyky a z minimálnej zmeny sa vieme dostať k obrovskej zmene k lepšiemu pre životné prostredie. V našom časopise nájdete návod, ako práve Vy, ako spotrebiteľ a zákazník môžete pri svojom nákupe šetriť životné prostredie. Odpovieme Vám na najčastejšie otázky z oblasti znečisťovania životného prostredia plastmi. Taktiež Vám poskytneme rozhovor s novovzniknutou značkou DUONUM, ktorá sa zameriava na výrobu ekologických mydlových fliaš. Bližšie sa pozrieme aj na tému testovania na zvieratách a používanie eko včelích obalov a tiež aj návod ako si ich vyrobiť doma.



Ako správne nakupovať ekologicky a rozumne

Pečivo si zabaľ do papierových obalov

- Papier je omnoho ľahšie rozložiteľný v prírode. Navyše, pri spaľovaní papiera vznikajú omnoho menšie emisné plyny ako pri spaľovaní plastov.



Nákup si zober do vlastnej tašky

- Najideálnejšie je brať zo sebou tašku ktorá je dobre uskladniteľná a vyrobená eco friendly materiálu. Môžete použiť napríklad látkovú, papierovú alebo inú tašku vhodnú na viacero použití. Minimalizujeme tak plastové odpady pri nákupoch.



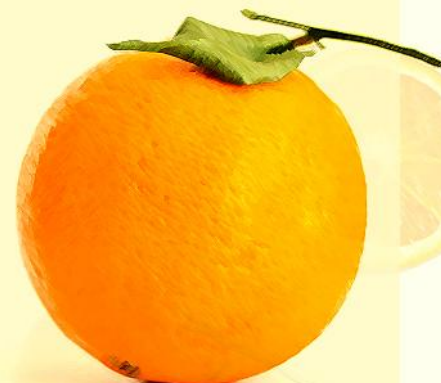
Nakupujte použité veci

- Oplatí sa opraviť niečo, čo už zdanlivo doslúžilo a vyhnúť sa tak nákupu nového produktu. Využiť sa tiež dá bazár na nákup elektroniky, alebo secondhand na nákup oblečenia.



Nakupuje hlavne potraviny z domáceho trhu

- Potravinám z domáceho trhu nemožno uprieť výhody ako lepšiu chuť vyššiu čerstvosť či zdravotnú nezávadnosť. Tieto potraviny sú navyše zväčša dostupné lokálne, čo zároveň obmedzuje znečistenie ovzdušia. Z rovnakého dôvodu sa v rámci ekologického nakupovania tiež odporúča kupovať najmä sezónne potraviny. Čím sa obmedzí transport tovaru zo vzdialených krajín.



Hľadaj potraviny so značkou eko.

- Bohužiaľ, existujú podnikatelia, ktorí sa iba snažia navodiť dojem, že ich výrobok je ekologický. V tom prípade hovoríme o tzv. **greenwashing**. Nálepka „eko“ totiž pôsobí na niektorých zákazníkov ako magnet, a preto sa to v marketingu často zneužíva. Pri výbere tovaru do nákupného košíka je z toho dôvodu dôležité zachovať chladnú hlavu. Pozor si treba dať najmä na relevantnosť údajov uvedených na obaloch.

Nákup si dobre premyslite

- Nekupujte bezhlavo všetko čo sa vám zapáči, dobre si premyslite či naozaj potrebujete to, čo si chcete kúpiť. Odborníci tiež odporúčajú nechodiť na nákupy hladný, pretože vtedy podvedome nakupujeme aj to čo nepotrebujeme.

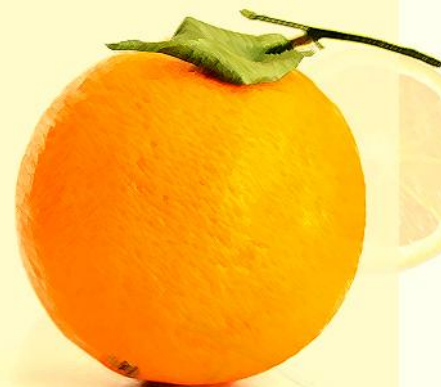
Nakupujte ekologicky so zľavou

- Prieskumy ukázali, že Slováci nakupujú ekologicky najmä vtedy, keď pritom môžu ušetriť. Ako na to? Je to veľmi jednoduché. Stačí nakupovať online a využiť ponuku zľavových kupónov.

ECO



ZĽAVA



DUONUM

Rozhovor so zakladateľkou firmy DUONUM Líviou Jakubíkovou

• Čo bolo Vašou hlavnou motiváciou vytvoriť práve takýto projekt?

■ Na predmete aplikovaná ekonomika sme si mali vymyslieť nejaký náš vlastný projekt a keďže sa každá jedna z našej skupiny zaoberáme problematikou veľkej spotreby plastových fliaš tak nás napadlo vyrobiť niečo čím sa pokúsime znížiť použitie plastov.

Podobný produkt sme videli v Nemecku tak sme sa rozhodli priniesť na náš EKO trh niečo nové

• Ako dlho Vám trvalo dostať tento projekt do finálnej podoby?

■ Najskôr sme si museli premyslieť ako finálny produkt bude vyzerat' a zamýšľali sme sa nad tým ako by sme mohli my prispieť k tomu aby neprodukovalo toľko plastov.

• Povedz nám niečo o produkte Ebotile

■ Tieto fľašky nahrádzajú plastové fľašky, v ktorých sa predávajú čistiace prostriedky, šampóny a zároveň slúžia ako mydlo. Tieto mydlové fľašky sú 100%-tne rozložiteľné. Fungujú na princípe, že si do nej len nalejete Vami vybraný čistiaci prostriedok.



• Máte v pláne vo výrobe pokračovať alebo to bola len jednorazová záležitosť?

■ V budúcnosti sme mali v pláne nadviazať spoluprácu s niektorými obchodmi a náš produkt by sa mohol v nich predávať.

• Ako prebieha výroba Vášho produktu?

■ Mydlovú hmotu si objednáваме z internetu a následne ju roztopíme a pridáme do nej len farbivo a arómu a nakoniec len nalejeme do formy ktorú sme si dali vyrobiť na mieru s našou značkou.



Včelí vosk

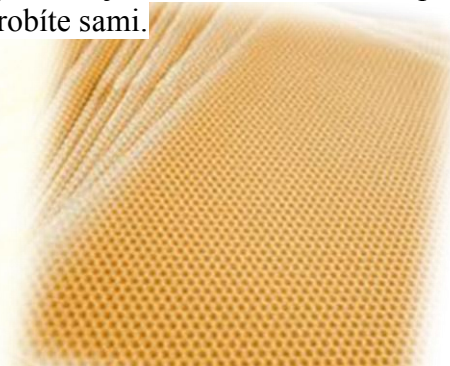
Včelí vosk je dôležitým produktom včiel robotníc, ktorý slúži v prvom rade na výstavbu včelieho diela, ale aj ako nenahraditeľná významná surovina pre farmaceutický aj ostatný priemysel. Získaný včelí vosk je nutné pred ďalším použitím náležite upraviť, t.j. zbaviť ho nežiadúcich prímiesí (mechanické nečistoty) a sterilizovať - dezinfikovať.

Včelí vosk najvyššej kvality je určený pre farmaceutický a potravinársky priemysel, kde sa vyžaduje atest, ktorý zaručuje jeho vysokú kvalitu a sterilnú čistotu. Napríklad veľmi široké použitie nájde pravý včelí vosk v domácnosti pri pečení (namiesto tuku potrieť plech na pečenie kúskom včelieho vosku).

Včelí vosk sa však dá využiť aj ako eko obal na potraviny. Namiesto plastových mikroténových sáčkov, si môžeme zabaliť potraviny do eko včelích obalov, ktoré môžeme použiť aj viackrát a zároveň nevyhadzujeme ďalšie plasty do odpadov. Ďalšou obrovskou výhodou týchto obalov je fakt, že si och môžete vyrobiť aj sami doma s použitím jednoduchých pomôcok, ktoré máte pravdepodobne doma aj Vy. V prepočte sú obaly z včelieho vosku navyše aj lacnejšie, ako plastové obaly, ak berieme do úvahy to, že ich môžeme použiť aj viackrát. Teraz Vám poskytneme jednoduchý návod, ako si včelie obaly vyrobíte sami.

Čo budeme potrebovať?

- Bavlnenú látku ľubovoľného vzoru
- Včelí vosk (nastrúhaný)
- Alobal
- Žehličku
- Väčšiu dosku
- Strúhadlo/nožík



Dosku si položíme na stôl a dáme na ňu alobal. Následne na alobal položíme látku, na ktorú rovnomerne rozložíme nastrúhaný včelí vosk. Zakryjeme ďalšou vrstvou alobalu a prežehlíme. Tento postup zopakujeme niekoľkokrát, aby sa látka dostatočne napustila voskom.

Alternatívne môžeme namočiť látku do vopred roztopeného vosku, nechať odkvapkať a následne usušiť. Po použití stačí obal jemne omyť vlažnou vodou a vysušiť.



Najčastejšie otázky o plastových obaloch

KOĽKO KILOGRAMOV
PLASTOVÉHO ODPADU
VYPRODUKUJE ZA ROK
ŠTVORČLENNÁ RODINA?

□ **150 kilogramov**



MILIÓN PLASTOV SKONČÍ
KAŽDÝ ROK V OCEÁNE.
PRIBLIŽNE KOĽKO TON TO
JE?

□ **8 miliónov**

VIETE AKÉ MNOŽSTVO
FLIAŠ ZO ŠAMPÓNOV A Z
ČISTIACICH
PROSTRIEDKOV KONČÍ
ROČNE NA SKLÁDKACH?

□ **552 miliónov fliaš**



AKÉ MNOŽSTVO PLASTOV
SA VYPRODUKUJE NA
SLOVENSKU ZA 1 ROK?

□ **203 miliónov**

KOĽKO KILOGRAMOV
ODPADU VYTVORÍ JEDEN
EURÓPAN?

□ **30 kilogramov**





Testovanie na zvieratách

"Ak si máme zvoliť kritérium získavania výsledkov pokusmi, potom je humánnosť tým najlepším kritériom, aké dokážeme kedy vymyslieť. Najväčšie vedecké objavy boli vždy tie najhumánnejšie a najestetickéjšie, pričom základ ich absolútneho úspechu tvoril zmysel pre krásu a eleganciu ako podstata všetkého vedeckého."- píše sa na úvodnej strane smernice o ochrane zvierat používaných na vedecké účely, ktorú vydala Európska únia.



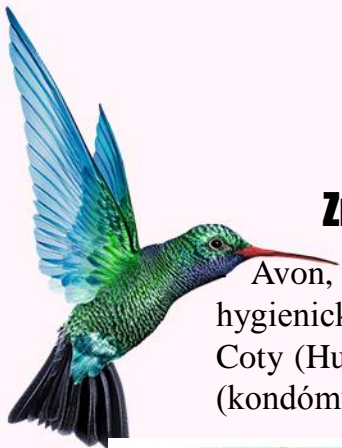
Od marca 2013 platí v EÚ tzv. Marketing ban – t. j. zákaz predaja produktov ktoré boli testované na zvieratách.

Problémy sa však týmito krokmi nevyriešili. Zákon má totižto niekoľko nedostatkov, ktoré naďalej umožňujú testovanie kozmetických zložiek aj produktov na zvieratách.

1. Dodržiavanie zákazu je v kompetencii jednotlivých členských štátov. Existuje dôvodná obava, že nie každý členský štát má dostatok finančných prostriedkov a odborných znalostí na jeho dodržiavanie.
2. EÚ nemá dosah na to, akým spôsobom spoločnosti testujú svoje produkty v iných krajinách.
3. Ak má zložka okrem kozmetiky využitie aj v inom priemysle (farmaceutickom, potravinárskom, výroba čistiacich prostriedkov, farieb...), alebo ide o ekotoxikologický test či test bezpečnosti pri práci, môže byť táto zložka otestovaná na zvieratách a následne využitá v kozmetike.
4. Čistiace prostriedky a produkty do domácnosti sa v EÚ stále bežne testujú na zvieratách napriek tomu, že existujú humánne alternatívy.
5. Spoločnosti, ktoré ponúkajú svoje produkty v Číne podporujú testovanie na zvieratách. Čínska vláda totiž vyžaduje otestovanie každého importovaného produktu v miestnych laboratóriách, kde sa produkty testujú hlavne na zvieratách.

ENCOURAGING ME WHEN I NEED A SHOVE
BUT MOST OF ALL THANK YOU FOR
LOVING ME FOR WHO I AM





Značky, ktoré testujú na zvieratách

Avon, Procter & Gamble (napríklad detské plienky Pampers, Always hygienické vložky, Pantene šampóny, Old Spice, Venus, Head and Shoulders), Coty (Hugo Boss, Dolce & Gabbana, Lacoste parfumy, Gucci parfumy, Durex (kondómy, gély).



Ako rozpoznať produkty, ktoré skutočne neboli testované na zvieratách? Spotrebiteľia si prajú mať istotu, že značky, od ktorých jednotlivé produkty nakupujú, sa neangažujú v testovaní na zvieratách, a to nielen v EÚ, ale aj v USA a Kanade. Preto ak chcete mať istotu, že svojim nákupom nevytvárate dopyt po produktoch testovaných na zvieratách, stačí ak si budete všímať, či je na etikete logo skákajúceho kráľíka („Leaping Bunny“). Práve tento symbol predstavuje vierohodný certifikát „bez krutosti“. Udeľuje sa celej firme, preto má zákazník záruku, že daná značka ani nevyváža výrobky do krajín, kde je zo zákona povinné otestovanie kozmetických produktov na zvieratách pred uvedením na ich trh.



Produkty označené týmto symbolom vyhovujú medzinárodnej norme pre humánne kozmetické výrobky (HSC – *Human Cosmetic Standard*), ktorá zaručuje, že ani výrobok, ani nijaká z jeho zložiek, neboli testované na živočíchoch. Okrem toho, certifikuje tiež produkty do domácností, ktorých sa zákaz o testovaní bežne netýka

(symbol HHPS – *Human Household Product Standard*).

Momentálne je tento podnik jediným medzinárodným orgánom na svete, ktorý sa zameriava na kozmetické a toaletné výrobky, ktoré neboli testované na zvieratách.

ENCOURAGING ME WHEN I NEED A SHOVE
BUT MOST OF ALL THANK YOU FOR
LOVING ME FOR WHO I AM





FAST FASHION

ČO JE TO "RÝCHLA MÓDA" A PREČO JU MUSÍME PORAZIŤ

"Fast fashion" je prehliadanou hrozbou pre našu planétu, slow fashion je jej riešením. Poďme si povedať viac.

Všetky obchody začali predávať trendové oblečenie, ktoré si mohli dovoliť kúpiť všetci. Oblečenie sa stali tak lacným, že si ho niektorí oblečú raz a vyhodia.

• AKO ODHALIŤ FAST FASHION?

Ponúka tisíce štýlov najnovších trendov.

- Má nový tovar na sklade každých pár dní či týždňov, módnny cyklus má cca 52 ročných období.
- Používa lacné a nekvalitné materiály, čo spôsobuje degradáciu oblečenia po niekoľkých vypraniach.
- Oblečenie je vyrobené v krajinách s najlacnejšou pracovnou silou.
- Dodávateľský reťazec je tak komplexný a netransparentný, a teda je ťažké vidieť kto sú jeho subdodávatelia a kto oblečenie vyrobil.

ČO MÁ RÝCHLA MÓDA NA SVEDOMÍ

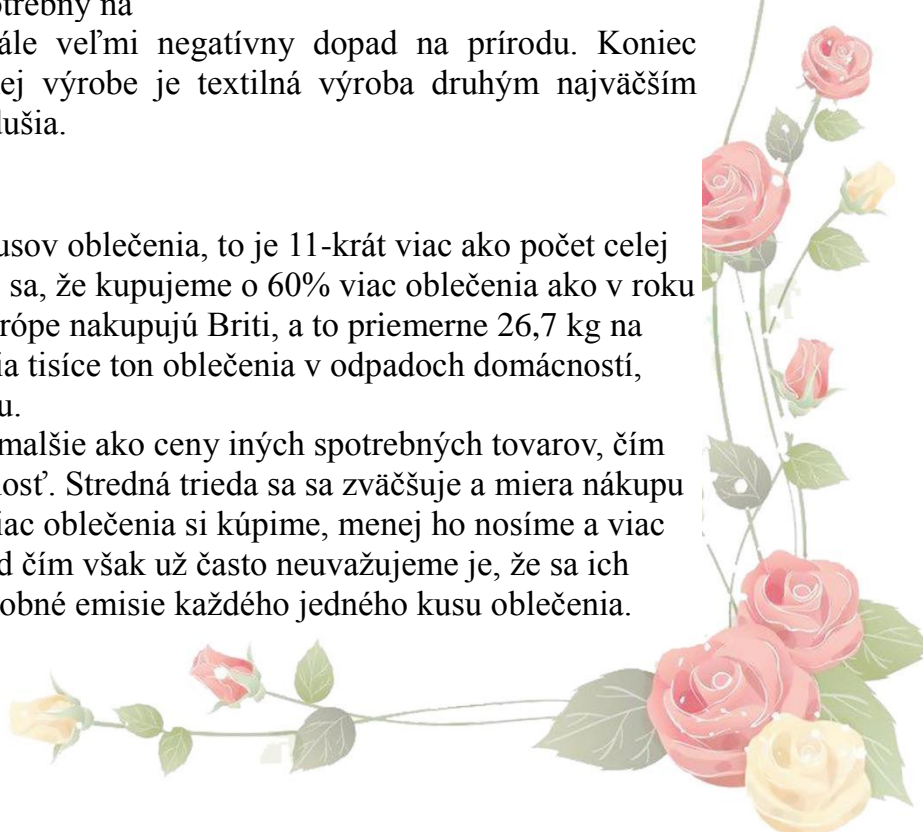
Rýchla móda sa zameriava na rýchlosť a nízke náklady, aby neustále prinášala nové kolekcie inšpirované módnymi prehliadkami alebo štýlom celebrit. Tento spôsob výroby oblečenia však nie je vôbec zodpovedný k životnému prostrediu. Tlak na zníženie nákladov a čas potrebný na dizajn a výrobu má vo finále veľmi negatívny dopad na prírodu. Koniec koncov, po poľnohospodárskej výrobe je textilná výroba druhým najväčším znečisťovateľom vody a ovzdušia.

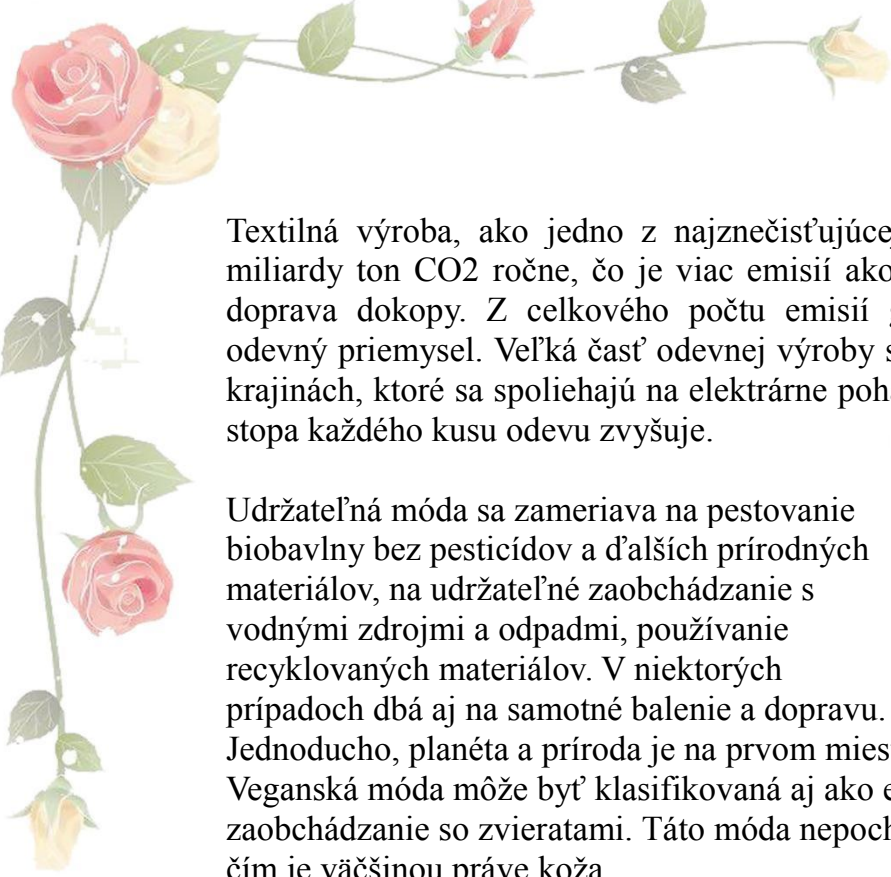


KRATŠIA ŽIVOTNOSŤ

Ročne sa vyrobí 80 miliárd kusov oblečenia, to je 11-krát viac ako počet celej svetovej populácie. Odhaduje sa, že kupujeme o 60% viac oblečenia ako v roku 2000. Najviac oblečenia v Európe nakupujú Briti, a to priemerne 26,7 kg na osobu ročne. Medzitým končia tisíce ton oblečenia v odpadoch domácností, pričom 80% putuje na skládku.

Náklady na odevy vzrástli pomalšie ako ceny iných spotrebných tovarov, čím sa zvýšila ich cenová dostupnosť. Stredná trieda sa sa zväčšuje a miera nákupu oblečenia sa preto zvyšuje. Viac oblečenia si kúpime, menej ho nosíme a viac ho vyhodíme. To je jasné. Nad čím však už často neuvažujeme je, že sa ich výrobou neustále zvyšujú výrobné emisie každého jedného kusu oblečenia.





Textilná výroba, ako jedno z najznečisťujúcejších odvetví, vyprodukuje 1,2 miliardy ton CO₂ ročne, čo je viac emisií ako medzinárodné lety a námorná doprava dokopy. Z celkového počtu emisií globálne, 5% má na svedomí odevný priemysel. Veľká časť odevnej výroby sa uskutočňuje v Číne a Indii, v krajinách, ktoré sa spoliehajú na elektrárne poháňané uhlím, čím sa ekologická stopa každého kusu odevu zvyšuje.

Udržateľná móda sa zameriava na pestovanie biobavlny bez pesticídov a ďalších prírodných materiálov, na udržateľné zaobchádzanie s vodnými zdrojmi a odpadmi, používanie recyklovaných materiálov. V niektorých prípadoch dbá aj na samotné balenie a dopravu. Jednoducho, planéta a príroda je na prvom mieste.



Veganská móda môže byť klasifikovaná aj ako etická, pokiaľ zahŕňa etické zaobchádzanie so zvieratami. Táto móda nepochádza zo živočíšnych materiálov, čím je väčšinou práve koža.

Koža pochádza z kráv, ktoré boli zabitú kvôli mäsu alebo mlieku, alebo z rôznych exotických zvierat - hadov, krokodílov atď. Okrem toho, že poľnohospodárstvo je v súčasnosti najväčším prispievateľom skleníkových plynov, je kožená móda čistená a farbená v garbiarniach jedným z ďalších ekologických katastrof. Podľa výskumov v Európe taktiež zvyšuje šance rakoviny pracovníkov až o 50%.



Recyklácia, upcyklácia, pomalá móda:

Ako nadobro skončiť s fast fashion?

Ak je oblečenie už poškodené a nedá sa ďalej nosiť, neznamená to hneď, že ho musíme vyhodiť. Skúsme porozmýšľať a vymyslieť mu nejaké využitie v domácnosti (handry, obaly, obliečky na vankúše a pod.). Základom celej filozofie slow fashion je predsa eliminovať množstvo odevov a textilu; nielen jeho výrobou, ale aj tvorbou odpadu.

Dostupnejšou alternatívou sú second-handy. Tie sa nachádzajú v každom meste a nie sú určené len pre ľudí, ktorí majú „hlboko do vrecka“. Vieme tam nájsť naozaj pekné a hlavne originálne a ekologické oblečenie.





